

Kraj: P O T O Č E

Spomenik: p.c. sv. Jakoba

Zavarovan:

Cerkev leži na Gori nad Potočami! Orižentirana je proti vzhodu in predstavlja tipično podeželsko podružnično cerkev z v osnovi romansko ~~XXXX~~ ladjo ter kasneje šele v 17. stoletju prislonjenim prezbiterijem. Prezbiterijski je tristrano zaključen, brez talnega podzidka, nima nošenih sledov starejših oken. Južna in severna poševnica je brez oken, okno v zaključni vzhodni stranici pa je baročno, zunanja odprtina je nekoliko širša zgoraj zaključena z segmentnim lokom, notranja svetlobna odprtina pa je pravokotna z kamnitim okvirjem. Prezbiterijski v sedanji obliki je enako visok kot ladja, je razmeroma prostoren in gotovo ne sodi k arhitekturi ladje. Tudi v južni vzdolžni steni je okno, enako onemu v zaključni steni na vzhodu. Izpod ometa se vidi zidava, neurejena, nepravilna, pravtako so neurejeno sestavljeni ogli. Kamnit zid pokriva le en omet, grob, ki je tu pa tam kasneje obnovljen na južni poševnici pa deloma že odpadel. Ladja je razmeroma dolga, ogli so sestavljeni iz rezanih kosov lehnjaka samo na vzhodnem koncu, na zahodnem pa so ogli enako sestavljeni kot pri prezbiteriju. Imam vtis, da je bila ladja kasneje proti zahodu podaljšana. Približno 2m od jugo-vzh. ogla je na vrhu stene sled zazidanega polkrožnega okenca. Tudi kompozicija v gornjem delu še ohranjene slikarije je prilagojena okenski odprtini, ki je danes zazidana. Vrh zazidanega okenca je 40 cm pod vrhom stene, sama stena pa je visoka 3 m.

Slikarijski omet je položen že na ometano zunanjščino, ki je deloma naključna in razmeroma gladko zglajena. Slikarijsko obrobja temno okrašt pas, ki obrobja tudi okensko odprtino prvotnega okenca. Posamezni prizori so med seboj ločeni z širokim mavričastim pasom, oranžne, bele in zelene barve. Patronirani vzorec je bržkone zbledel. Na levi strani je slika sv. Krištofa, danes je ohranjen le zgornji del glave Krištofa. Glava Krištofa v strogem

en facu, nimb je zelen. Od deteta je ohranjen le nimb z rdečim vrisanim križem, desno od nimba pa je del napisnega traku. Inkarnat na Krištofovi glavi je izrazito roza, z belo barvo so pudarjene veke. Inkarnat nekoliko spominja na Vrbo.

Desno od prizora Krištofa je delno ohranjen sv. Jakob. Samo glava v polovičnem profilu z zelenim nimbom, ki ga na notranji strani spremlja še en krog. Glava je sklonjena, rumeni lasje in brada. Rdeče ozadje. Ob hrbet ima prislonjeno palico, na hrbtu pa vijolučno pokrivalo. Od pasu doli je uničen. Na desni strani od okenca pa je bilo naslikano križanje, tudi ta slika je uničena. Prizor je uokvirjen v rumen^{oker} okvir, podobno kot sv. Jakob in Krištof. Kruž je rumen. Nimb enak kot pri detetu na prizoru Krištofa.

Kompozicija je prilagojena že dani okenski odprtini, ki pa je bila v spodnjem delu kasneje razširjena, tako, da je od prvotnega romanskega okenca ostal ohranjen le polkrožni vrh. Rumeno okrašt pas, ki je spremljal okensko odprtino je bil kasneje pri razširitvi okna uničen.

Po odpretju je okno pokazalo naslednje mere: Zunanja odprtina meri 35 cm, svetlobna prvotna je uničena, nova zunanja odprtina pa meri 45 cm. Tako razširjeno okno pa je bilo zazidano verjetno tedaj, ko so na vzhodu namesto prvotne apsid prizidali sedanjí prezbitერი in v ladji napravili novo okno, enako onima v prezbitერიju. Zunanja odprtina z segmentnim vrhom, znotraj pa pravokotna z kamnitim okvrom. Koliko je bila ladja podaljšana zaenkrat na zunanjščini se ne da ugotviti. Vsekakor ogla na zahodni strani sta iz apnenca, dočim je vidni ogel na vzhodni strani grajen iz rezanega lehnjaka.

Na zunanjščini je deloma vidna tudi baročna poslikava z belimi okviri, dočim so polnila temnejša. V zahodni steni je polkrožen portal, ki utegne biti iz časa barokizacije. Z v o n i k je prislonjen k zahodni steni, je nerazčlenjen z piramidasto skodlasto streho, dočim je streha nad ladjo iz rezanih desk.

N o t r a n j š č i n a: Nenavadno dolga podolžna ladja je ravno stropana. Tla so opečnata. Na stropu slika sv. Jakoba z sign. in letnico J-D-1904. sicer pa je ladja popolnoma prazna. Na sev. strani visi slika Žalostne M B, z sign. sredi 1866 A W (Wisiak). Krž v ladji baročen.

P O T O Č E   I I

Razmeroma globok (85cm), polkrožen slavolok, ki utegne biti ostanek stare apside vodi v prezbiterij. Slavolok je širok 210 cm-
Glavni in edini oltar ima zadaj letnico in napis:

V A L E N T.   Š U B I C   kipar

8/4 1886

Na sev. starni je prizidana zakristija. Nič posebnega. Kelih z ren. ного. Morda 17. stol.

V ladji so na sev. steni in na slavoloku kot tudi na južni steni pod beležem vidni sledovi barvnih lis- očitno gotske slike . Potrebno sondirati, pri čemer bi tudi ugotovili prvotni obseg ladje. Imam vtis da je bila ladja podaljšana istočasno z pozidavo zvonika. Zvonik, ki je nerazčlenjen, z malo nagnjenima stenama ima pod streho baročne line. Polkrožne odprtine s sklepnim kamnom in kapiteli. V zvoniku je poleg dveh železnih zvonov še en bronast z gotskim napisom.

Očitno gre za prvotno romansko cerkev, ki je bila proti zahodu podaljšana in namesto apside na vzhodu pa je dobila sedanjo obliko prezbiterijske, ki očitno sega v 17. stol. Pri tej barokizaciji so zazidali prvotno okence, ki so ga pred tem, vsaj ob času poslikave zunanjščine razširili in pustili samo njegov polkrožni vrh. Bržkone pa je od prvotne romanske cerkve ostal ohranjen tudi del apside, ki sedaj služi za slavolok. Proporcije in razmeroma globoka stranica bi odgovarjala.

Komelj, Zap. XXXV, str. 4

